

Latvijas Republikas Ekonomikas ministrija
Patērētāju tiesību aizsardzības centrs

K.Valdemāra ielā 157, Rīgā, LV – 1013 • tālr. (+371) 67388624 • fakss (+371) 67388634 • e-pasts: ptac@ptac.gov.lv

(...)

**AS „Parekss
apdrošināšanas kompānija”**
Reģ.Nr.50003210451
Kr.Barona ielā 20/22
Rīgā, LV -1050

LĒMUMS
par nevienlīdzīgiem un netaisnīgiem līguma
noteikumiem
Rīgā

2007.gada 23.novembrī

Nr.60-lg

Patērētāju tiesību aizsardzības centrā (turpmāk – *PTAC*) 2007.gada 16.jūlijā saņemts patērētāja (...) (turpmāk – *Patērētājs*) 2007.gada 10.jūlija iesniegums (turpmāk – *Iesniegums*) par AS „*Parekss apdrošināšanas kompānija*” (turpmāk – *Sabiedrība*) rīcību, atsakot izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību saistībā ar 2007.gada 24.martā notikušo ceļu satiksmes negadījumu. *Iesniegumā Patērētājs* ir izteicis sekojošus lūgumus *PTAC*:

1. atzīt *Sabiedrības* „Sauszemes transporta apdrošināšanas noteikumi Nr.4.2.” (turpmāk – *Noteikumi*) 4.1.7 punktu daļā, kas satur jēdzienu „*rupja neuzmanība*”, un 11.13.punktu pilnībā par spēkā neesošiem;
2. konstatēt patērētāju tiesību pārkāpumu *Sabiedrības* rīcībā, atsakot izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību.

Izvērtējot lietā esošos materiālus, *PTAC* konstatē **sekojošo**:

1. 2006.gada 23.novembrī *Patērētājs* noslēdza ar *Sabiedrību* apdrošināšanas līgumu, polises sērija AB Nr.(...), (turpmāk – *Līgums*) par transportlīdzekļa „Toyota Land Cruiser” ar valsts reģistrācijas Nr. (...) (turpmāk – *Transportlīdzeklis*) apdrošināšanu.
2. 2007.gada 24.martā Jūrmalā, Tūristu ielā *Patērētāja* vadītais *Transportlīdzeklis* iekļuva ceļu satiksmes negadījumā, kā rezultātā *Transportlīdzeklim* tika nodarīti bojājumi.
3. 2007.gada 27.martā *Patērētājs* iesniedza *Sabiedrībai* iesniegumu ar lūgumu kompensēt negadījuma rezultātā radītos zaudējumus. Ņemot vērā saņemto iesniegumu, *Sabiedrība* ierosināja apdrošinājuma gadījuma lietu Nr.(...).
4. 2007.gada 28.maija vēstulē Nr. 02-1/1549 „Par atteikumu izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību” (turpmāk – *Atteikums*) *Sabiedrība* informēja *Patērētāju*, ka lietā apdrošināšanas atlīdzība tiek atteikta, pamatojoties uz *Noteikumu* 4.1.7.punkta noteikumiem.

5. 2007.gada 5.jūnija vēstulē *Patērētājs* izteica pretenziju par apdrošināšanas lietā pieņemto lēmumu, kā arī izteica lūgumu atzīt *Noteikuma* 4.1.7.punktā iekļauto jēdzienu „rupja neuzmanība” un 11.13.punktu par spēkā neesošiem.

6. Atbildot uz *Patērētāja* 2007.gada 5.jūnija vēstuli, *Sabiedrība* 2007.gada 26.jūnija vēstulē Nr.02-1/1840 noraidīja *Patērētāja* izteiktās pretenzijas, pamatojoties uz *Noteikumu* 4.1.7. un 12.2.punktu.

7. 2007.gada 16.augusta vēstulē Nr.21-04/6543-R-228 *PTAC*, pamatojoties uz *Patērētāju tiesību aizsardzības likuma* (turpmāk – *PTAL*) 25.panta ceturtais daļas 6.punktu, kas nosaka, ka *PTAC* funkcijās ietilpst ar patērētājiem slēgto līgumu un līgumu projektu uzraudzība un 2006.gada 1.augusta Ministru kabineta noteikumu Nr.632 „*Patērētāju tiesību aizsardzības centra nolikums*” (turpmāk – *Nolikums*) 6.3. un 6.4.apakšpunktiem, pieprasīja *Sabiedrībai* sniegt paskaidrojumu par *Noteikumu* 4.1.7.punkta (ņemot vērā 1998.gada 1.septembra likuma „*Par apdrošināšanas līgumu*” 24.panta otrās daļas 4.punktu) un 11.13.punkta atbilstību normatīvo aktu prasībām un *Iesniegumā* minēto situāciju.

8. 2007.gada 22.augustā *PTAC* saņēma *Patērētāja* 2007.gada 20.augusta vēstuli, kurā *Patērētājs* izteica lūgumu *PTAC* pievienot lietas materiāliem sekojošas dokumentu kopijas: 1) Jūrmalas pilsētas policijas pārvaldes Kārtības policijas biroja 3.nodaļas (ceļu policijas) administratīvā pārkāpuma protokolu Nr.(...); 2) Jūrmalas pilsētas policijas pārvaldes Kārtības policijas biroja 3.nodaļas (ceļu policijas) ceļu satiksmes negadījuma reģistrēšanas protokolu Nr.(...); 3) VAS „Latvijas Ceļi” 2007.gada 9.jūlija atbildi Nr.5.1/2393 „*Par ceļu satiksmes negadījumu Jūrmalā, Tūristu ielā*” un tai pievienotos dokumentus; 4) Jūrmalas pilsētas domes 2007.gada 1.augusta atbildi Nr.1.1-39/2420-R „*Par ceļu satiksmes negadījumu*” un tai pievienotos dokumentus.

9. 2007.gada 6.septembrī *PTAC* saņēma *Sabiedrības* 2007.gada 3.augusta vēstuli Nr.02-1/2573 (turpmāk – *Paskaidrojums*), kurā *Sabiedrība* norāda sekojošo:

- *Sabiedrības* klientiem, t.sk. *Patērētājam*, ir (bija) iespēja ietekmēt attiecīgā apdrošināšanas līguma noteikumus, savukārt apstākļi, ka *Sabiedrība* klientiem piedāvā iepriekš sagatavotu apdrošināšanas līguma projektu nenozīmē, ka klientam netiek dota iespēja projekta noteikumus apspriest ar *Sabiedrību*. Apdrošināšanas polišu izplatītājs pirms apdrošināšanas līguma noslēgšanas izskaidro klientam līguma noteikumus un gadījumā, ja klients izsaka iebildumus pret kādu atsevišķu *Noteikumu* punktu, vai arī ierosina *Noteikumus* papildināt, *Sabiedrība* izvērtē ar attiecīgajām izmaiņām saistītās apdrošinātā riska izmaiņas un nosaka atbilstošu apdrošināšanas prēmijas tarifu un veic atzīmi apdrošināšanas polises sadaļā „Īpašie nosacījumi”;

- kā izriet no *Patērētāja* noslēgtā *Līguma*, „Īpašajos noteikumos” ir tikai *Sabiedrības* veiktā atzīme par AS „Baltic International Bank” pirmtiesībām saņemt apdrošināšanas atlīdzību apdrošinātā nenokārtoto saistību apjomā, savukārt citas izmaiņas saistībā ar *Patērētāja* pretenzijām par izmaiņām *Līguma* noteikumos nav veiktas;

- *Sabiedrības* vērtējumā, konkrētajā gadījumā, ir jārespektē līguma slēgšanas brīvības princips, jo *Patērētājam* bija iespēja izvēlēties citu apdrošinātāju ar citiem apdrošināšanas noteikumiem, tomēr *Patērētājs* šo iespēju nav izmantojis un tikai pēc apdrošināšanas atlīdzības izmaksas atlīdzības atteikuma ir izteicis pretenzijas;

- *Noteikumu* 4.1.7.punkts nav pretrunā ar likuma „*Par apdrošināšanas līgumu*” (turpmāk – *Likums*), jo attiecībā uz terminu „rupja neuzmanība” apdrošinātājam netiek noteiktas nekādas tiesības vai pienākumi, kas liecina par to, ka likumdevējs ir

atstājis katra apdrošinātāja ziņā to, vai apdrošināšanas atlīdzība tiek vai netiek izmaksāta gadījumā, ja apdrošinātā riska iestāšanos ir izraisījusi apdrošinājuma ņēmēja rupja neuzmanība, kā arī „rupjas neuzmanības” gadījumu interpretāciju;

- *Sabiedrība*, pieņemot *Lēmumu* par *Noteikumu* 4.1.7.punkta piemērošanu izmaksas lietā, rūpīgi izvērtē visus konkrētā apdrošināšanas gadījuma apstākļus, veic to salīdzinošo analīzi ar citiem līdzīgiem apdrošināšanas gadījumiem, kā arī ņem vērā pastāvošo tiesu praksi;

- *Noteikumu* 11.13.punkts ietver sevī, pirmkārt, to, ka *Sabiedrība* ar apdrošināto vienojas par apdrošināšanas atlīdzības formu, paredzot abu līguma pušu vienlīdzīgas tiesības uz atlīdzības formas noteikšanu. Attiecīgi gadījumos, kad *Sabiedrība* nevar panākt vienošanos ar apdrošināto, rodas situācija, kad apdrošinātais faktiski pieprasa uzlabot apdrošināšanas gadījuma rezultātā bojātā transportlīdzekļa stāvokli, salīdzinot ar to, kāda tā atradās pirms apdrošināšanas gadījuma iestāšanās (piemēram, pieprasot, lai *Sabiedrība* apmaksā jaunas transportlīdzekļa detaļas lietotam transportlīdzeklim). Tādējādi, lai nodrošinātu *Likuma* 35.panta ievērošanu šādās situācijās, *Sabiedrība* atbilstoši *Likuma* 6.panta trešajai daļai ir iekļāvusi *Noteikumos* nosacījums, kas ļauj ievērot likuma prasības, lietotam transportlīdzeklim apmaksāt lietotas detaļas, nevis jaunas.

PTAC kompetencē saskaņā ar *Patērētāju tiesību aizsardzības likuma* (turpmāk – *PTAL*) 25.panta ceturtās daļas 4.punkta noteikumiem ietilpst par patērētāju tiesību pārkāpumiem saņemto patērētāju iesniegumu izskatīšana, palīdzības sniegšana patērētājiem konfliktu risināšanā ar ražotājiem, pārdevējiem vai pakalpojumu sniedzējiem, kā arī patērētāju likumīgo prasību izpildes pieprasīšana. Attiecīgi *PTAL* 25.panta ceturtās daļas 6.punkts nosaka, ka *PTAC* funkcijās ietilpst ar patērētājiem slēgto līgumu un līgumu projektu uzraudzība. Patērētāja tiesību pārkāpumi uzskaitīti *PTAL* 3.pantā. Ņemot vērā iepriekš minēto, izvērtējot lietas apstākļus un saņemtos *Sabiedrības* paskaidrojumus, *PTAC* **secina** sekojošo:

1. Saskaņā ar *Likuma* 1.panta 5.punktu apdrošināšanas līgums ir apdrošinātāja un apdrošinājuma ņēmēja vienošanās, saskaņā ar kuru apdrošinājuma ņēmējs uzņemas saistības maksāt apdrošināšanas prēmiju līgumā noteiktajā veidā, termiņos un apmēros, kā arī izpildīt citas līgumā noteiktās saistības, savukārt apdrošinātājs uzņemas saistības, iestājoties apdrošināšanas gadījumam, izmaksāt līgumā norādītajai personai apdrošināšanas atlīdzību atbilstoši apdrošināšanas līgumam. *Likuma* 1.panta 4.punkts nosaka, ka apdrošināšanas gadījums ir ar apdrošināto risku cēloniskakarīgi saistīts notikums, kuram iestājoties, paredzēta apdrošināšanas atlīdzības izmaksa atbilstoši apdrošināšanas līgumam. Savukārt *Likuma* 17.panta pirmā daļa nosaka, ka apdrošinājuma ņēmēja un apdrošinātā savstarpējie pienākumi, ja apdrošinājuma ņēmējs nav vienlaikus arī apdrošinātais, nosakāmi atbilstoši šim likumam un apdrošināšanas līgumam.

2. Attiecīgi *Likuma* 6.panta otrā daļa, nosaka kādai informācijai ir jābūt norādītai apdrošināšanas līgumā, savukārt iepriekšminētā panta trešā daļa nosaka, ka apdrošināšanas līgumā var ietvert arī citus nosacījumus, kas atbilst šim likumam un *Civillikumā* paredzētajiem vispārīgiem darījuma noteikumiem, kā arī līguma raksturīgos noteikumus, kuri skar apdrošinājuma ņēmēja vai apdrošinātā intereses.

3. *Noteikumu* 4.1.7.punkts nosaka, ka apdrošināšanas atlīdzība netiek izmaksāta par zaudējumiem, kas radušies: „*tiesīgā lietotāja, tā ģimenes locekļu pārstāvju vai*

darbinieku ļauna nolūka, rupjas neuzmanības vai noziedzīgas darbības vai bezdarbības dēļ”.

4. Saskaņā ar *Likuma* 24.panta otrās daļas 4.punktu apdrošinātājam nav tiesību izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību, ja apdrošinātā riska iestāšanos ir izraisījis apdrošinājuma ņēmēja, apdrošinātā, labuma guvēja vai trešās personas ļauns nolūks.

5. *Iesniegumā Patērētājs* ir norādījis, ka *Noteikumu* 4.1.7.punkta noteikumi ir pretrunā ar *Likuma* 24.panta otrās daļas 4.punktu, ņemot vērā 2002.gada 24.oktobra likumu „*Grozījumi likumā „Par apdrošināšanas līgumu”*”, kas noteica, ka no *Likuma* 24.panta otrās daļas 4.punkta tika izslēgti vārdi „*vai rupja neuzmanība*”, jo attiecīgais termins ir nekonkrēts un plaši traktējams. Tādējādi *Noteikumu* 4.1.7.punkts ir pretrunā gan ar *Likuma*, gan *PTAL* noteikumiem.

5.1. *PTAC* secina, ka saskaņā ar 2002.gada 24.oktobra likuma „*Grozījumi likumā „Par apdrošināšanas līgumu”*”, likumdevējs izslēdza jēdzienu „*rupja neuzmanība*”, attiecīgi saglabājot terminu „*ļauns nolūks*”. Tajā pašā laikā termins „*rupja neuzmanība*” pastāv atsevišķos *Likuma* pantos, piemēram – 5.panta trešā daļa, 8.pants, 10.panta otrā daļa, 11.panta otrā daļa. Tādējādi *PTAC* vērtējumā likumdevējs pilnībā nav izslēdzis jēdziena „*rupja neuzmanība*” piemērošanu *Likumā*.

5.2. *PTAC* secina, ka *Noteikumu* 4.1.7.punkts ir vērtējams kontekstā ar *Civillikuma* noteikumiem par „*rupju neuzmanību*”. *Civillikuma* 1645.pants nosaka: „*Neuzmanība ir rupja, ja kāds rīkojas augstākā mērā vieglprātīgi un nevērīgi, vai mazāk rūpējas par viņam uzticētām svešām lietām un darīšanām nekā par savām paša, vai arī uzsāk tādu darbību, kuras kaitīgums un bīstamība nevarēja un nedrīkstēja palikt viņai nezināmi. Zaudējumu atlīdzības un citu civiltiesisku seku ziņā rupja neuzmanība pilnībā pielīdzināma ļaunam nolūkam*”.

5.3. No *Civillikuma* 1645.panta izriet, ka jēdziens „*rupja neuzmanība*” savā būtībā ir plaši formulējams, kas pamatā prasa izvērtēt attiecīgās personas rīcību konkrētā situācijā, lai konstatētu personas vainu. „*Neuzmanības būtības raksturojums pantā aptver gan objektīvos, gan subjektīvos faktoros, taču tas satur tikai vispārīgus norādījumus, pēc kuriem jāizlemj, vai neuzmanība ir rupja vai viegla (...).Subjektīvo faktoru dēļ rupjas neuzmanības pierādījumus nevar uzskatīt par kategoriski neapgāzamiem*” (LR *Civillikuma* komentāri. Saistību tiesības. Autoru kolektīvs prof. K.Torgāna vispārīgā zinātniskā redakcijā. R: Mans Īpašums 2000, 150.lpp.).

5.4. *PTAC* vērtējumā *Noteikumu* 4.1.7.punkts pieļauj *Sabiedrībai* pārāk plašas iespējas interpretēt jēdzienu „*rupja neuzmanība*”, attiecīgi detalizētāki nepaskaidrojot *Noteikumos*, uz kādiem notikumiem pamatā ir attiecināma šāda noteikuma piemērošana, ņemot vērā, ka *Noteikumi* regulē apdrošināšanas gadījumus attiecībā uz sauszemes transportlīdzekļiem (respektīvi – ceļu satiksmi).

5.5. Saskaņā ar *Ceļu satiksmes likuma* 19.panta pirmo daļu ceļu satiksmes dalībniekam ir pienākums pildīt šā likuma, Ceļu satiksmes noteikumu un citu normatīvo aktu prasības. Saskaņā ar 2004.gada 29.jūnija Ministru kabineta noteikumiem Nr. 571 „*Ceļu satiksmes noteikumi*” (turpmāk – *CSN*) 34.panta noteikumiem transportlīdzekļa vadītājiem, braucot pa ceļiem, kā arī pa citām vietām, kurās iespējama transportlīdzekļu braukšana, jāievēro šo noteikumu un citu ceļu satiksmi reglamentējošu normatīvo aktu prasības.

5.6. Ņemot vērā, ka *Civillikuma* 1645.pantā noteiktais „*rupjas neuzmanības*” jēdziens iekļauj sevī nosacījumi, ka tā ir arī personas darbība, kuras kaitīgums un bīstamība nevarēja un nedrīkstēja palikt personai nezināma, tad *PTAC* vērtējumā *Sabiedrība*, pamatojoties uz *Noteikumu* 4.1.7.punktu, ir tiesīga atteikt apdrošināšanas

atlīdzību arī gadījumos, kad patērētājs ir pārkāpis kādu no *Ceļu satiksmes likuma* vai *CSN noteikumu* prasībām.

5.7. *Paskaidrojumā Sabiedrība* ir norādījusi, ka, pieņemot lēmumu par *Noteikumu* 4.1.7.punkta piemērošanu, *Sabiedrība* rūpīgi izvērtē visus konkrētā apdrošinājuma gadījuma apstākļus, veic to salīdzinošo analīzi ar citiem līdzīgiem gadījumiem, kā arī ņem vērā pastāvošo tiesu praksi. Attiecībā uz iepriekšminēto *Sabiedrības* argumentu, *PTAC* norāda, ka no *Noteikuma* 4.1.7.punkta nav iespējams secināt, kā notiek attiecīgā *Noteikumu* punkta piemērošanas izvērtēšana, proti – *Noteikumos* nepastāv skaidras norādes, uz kādiem gadījumiem tiek attiecināts jēdziens „*rupja neuzmanība*” un kā tiek izvērtēta attiecīgās personas rīcība.

6. Attiecībā uz *Noteikumu* 11.13.punktu *Patērētājs Iesniegumā* ir norādījis, ka šādi noteikumi ir pretrunā ar līgumslēdzēju pušu tiesiskās vienlīdzības principu, jo pretēji labticīguma prasībām rada būtisku neatbilstību līgumā noteiktajās līgumslēdzēju pušu tiesībās un pienākumos par sliktu patērētājam, proti, pretrunā ar *PTAL* 5.panta otrās daļas 3.punktu (ļauj *Sabiedrībai* vienpusēji izbeigt ļoti būtisku jautājumu – noteikt apdrošināšanas atlīdzības formu) un *PTAL* 5.panta otrās daļas 5.punktu (neparedz konkrētus kritērijus apdrošināšanas atlīdzības formas noteikšanai).

6.1. Saskaņā ar *Noteikumu* 11.13.punktu „*Ja starp apdrošinātāju un apdrošināto nav panākta vienošanās par apdrošināšanas atlīdzības formu, to nosaka apdrošinātājs*”.

6.2. Attiecībā uz *Noteikumu* 11.13.punktu *Sabiedrība Paskaidrojumā* ir norādījusi, ka iepriekšminētais *Noteikumu* punkts ir izteikts šādā redakcijā, lai nodrošinātu *Likuma* 35.panta, kas paredz, ka izmaksātā apdrošināšanas atlīdzība nevar pārsniegt apdrošinātājam apdrošināšanas gadījumā radītos zaudējumus, ievērošanu, proti – lietotam transportlīdzeklim apmaksāt lietotas detaļas, nevis jaunas, kā to atsevišķos gadījumos pieprasa apdrošinātais.

6.3. *PTAC* vērtējumā *Noteikumu* 11.13.punkta esošā redakcija neatspoguļo *Sabiedrības Paskaidrojumā* paustos *Noteikuma* 11.13.punkta piemērošanas praktiskos apstākļus, proti – *Noteikumu* 11.13.punkta esošā redakcija nesatur konkrētus priekšnoteikumus, kādos gadījumos attiecīgais punkts tiek piemērots.

7. Saskaņā ar *PTAL* 6.panta otro daļu „*Līguma noteikumi formulējami vienkāršā un saprotamā valodā. Neskaidri un neprecīzi rakstveida līguma noteikumi tie tulkoti par labu patērētājam*”. Savukārt *Likuma* 6.panta pirmo daļu „*Apdrošināšanas līguma noteikumiem jābūt skaidriem un saprotamiem*”.

7.1. *PTAC* vērtējumā *Noteikumu* 4.1.7.punkta redakcija un no tās izrietošās *Sabiedrības* tiesības ir pārāk plaši interpretētas, kas praktiski liedz iespēju izvērtēt, kāda patērētāja rīcība konkrētos gadījumos tiek saistīta ar jēdzienu „*rupja neuzmanība*”. Savukārt no *Noteikumu* 11.13.punkta nav iespējams secināt, kādos gadījumos attiecīgais noteikums tiek piemērots.

7.2. *PTAC* norāda, ka konkrētajā gadījumā ir jāņem vērā *PTAL* 6.panta otro daļu un *Likuma* pirmo daļu, kas uzliek par pienākumu *Sabiedrībai* apdrošināšanas noteikumu formulēt veidā, kas ļauj patērētājam viegli uztveramā veidā pārliecināties par savām tiesībām un pienākumiem, kā arī ļauj izvairīties no iespējamām konfliktsituācijām savu tiesību izmantošanā un pienākumu pildīšanā.

8. *PTAL* 6.panta piektā daļa paredz, ka „*līguma noteikums vienmēr ir uzskatāms par savstarpēji neapspriestu, ja līgums sastādīts iepriekš un patērētājam nav bijis iespējams ietekmēt attiecīgā līguma noteikumus*”.

8.1. Arī Eiropas Kopienų 1993.gada 5.aprīļa direktīvas Nr. 93/13/ECC Par netaisnīgiem līguma noteikumiem patērētāju līgumos (kuras normas ir iekļautas

PTAL) 3.panta 2.punktā noteikts, ka nosacījums vienmēr uzskatāms par neapsriestu, ja tas ir bijis sagatavots jau iepriekš un patērētājam līdz ar to nav bijusi iespēja ietekmēt šā nosacījuma saturu, īpaši tas ir iepriekš formulētu tipveida līgumu kontekstā.

8.2. Izvērtējot *Sabiedrības Noteikumus* un ņemot vērā iepriekšminēto, *PTAC* konstatē, ka tie ir atzīstami par tipveida noteikumiem, kas ir iepriekš sastādīti. Tomēr, lai konkrētajā gadījumā atzītu līguma noteikumus par netaisnīgiem, attiecīgie noteikumi ir jāvērtē kontekstā ar *PTAL* 6.panta trešajā daļā noteiktajām netaisnīgu līguma noteikumu pazīmēm.

9. Saskaņā *PTAL* 6.panta pirmo daļu ražotājs, pārdevējs vai pakalpojuma sniedzējs nedrīkst piedāvāt tādus līguma noteikumus, kas ir pretrunā ar līgumslēdzēju pušu tiesiskās vienlīdzības principu, *PTAL* un citiem normatīvajiem aktiem.

9.1. Saskaņā ar *PTAL* 6.panta piektās daļas noteikumiem līguma noteikums vienmēr ir uzskatāms par savstarpēji neapsriestu, ja līgums sastādīts iepriekš un patērētājam nav bijis iespējams ietekmēt attiecīgā līguma noteikumus. Savukārt *PTAL* 6.panta trešā daļa nosaka, ka līguma noteikums, kuru līgumslēdzējas puses nav savstarpēji apspriedušas, ir netaisnīgs, ja tas pretēji labticīguma prasībām rada būtisku neatbilstību līgumā noteiktajās tiesībās un pienākumos par sliktu patērētājam. Tādējādi, lai atzītu savstarpēji nepapsriestu līguma noteikumu par netaisnīgu, ir nepieciešams konstatēt, ka attiecīgais līguma noteikums būtiski pasliktina patērētāja tiesību izmantošanu līguma ietvaros.

9.2. *PTAC* vērtējumā *Noteikumu* 4.1.7.punkts nav vērtējams kā netaisnīgs līguma noteikums, ņemot vērā, ka likumdevējs atsevišķos *Likuma* pantos ir saglabājis apdrošinātāja tiesības neizmaksāt apdrošināšanas atlīdzību, ja apdrošinātais vai apdrošinājuma ņēmējs rupjas neuzmanības dēļ nav izpildījis normatīvo aktu prasības vai pārkāpis apdrošināšanas līguma noteikumus, tomēr tajā pašā laikā *Noteikumu* 4.1.7.punkta formulējuma esošā redakcija pieļauj pārāk plašas iespējas *Sabiedrībai* atsaukties uz jēdzienu „rupja neuzmanība”, kuras vērtējums pamatā ir tiesas kompetencē. Savukārt *Noteikumu* 11.13.punkts, ņemot vērā *Sabiedrības Paskaidrojumā* norādītos argumentus, pamatā ir vērtējams arī kā neskaids līguma noteikums, jo attiecīgā punkta definējums precīzi neatspoguļo tajā pausto apdrošinātāja interesi.

10. Attiecībā uz *Iesniegumā* izteikto *Patērētāja* lūgumu *PTAC* konstatēt patērētāju tiesību pārkāpumu *Sabiedrības* rīcībā, atsakot izmaksāt apdrošināšanas atlīdzību, *PTAC* norāda sekojošo:

10.1. tiesiskās attiecības starp *Patērētāju* un *Sabiedrību* izriet no noslēgtā *Līguma* un *Noteikumiem*, kas ir apdrošināšanas līguma neatņemama sastāvdaļa. Apdrošināšanas tiesības pieder pie saistību tiesībām, ar kuru jēdzienu, pirmkārt, saprot tiesību normu kopumu, kas regulē saistību rašanos, izpildi, izbeigšanos, pārkāpumu sekas. Tādējādi šīs tiesību normas nosaka, ko drīkst vai nedrīkst darīt tiesisko attiecību dalībnieki, kas nodibina saistības, pilda vai pārkāpj tās, un kā atrisināmi to starpā radušies strīdi.

10.2. noslēdzot konkrēto līgumu, puses rada saistību attiecību, kurā ir iespējams noskaidrot katra dalībnieka tiesības un pienākumus. Viena subjekta tiesībai saistībās atbilst otra subjekta pienākumi. Tieši šādā nozīmē konkrētā saistība ir saistīta ar konkrēta subjekta tiesisko stāvokli – subjektīvās tiesības – ar konkrēto subjektu saistītās tiesiskās attiecības.

10.3.attiecībā uz apdrošināšanas ņēmēja tiesisko aizsardzību likumdevējs ir paredzējis valsts aizsardzību – tiesīgai pusei iespēju celt prasību tiesā un prasības apmierināšanas gadījumā prasīt sprieduma pienācīgu izpildi.

10.4.*PTAC* kompetenci nosaka *PTAL* 25.panta ceturtā daļa un *Nolikuma* 4.punkta un tam sekojošie apakšpunkti. No iepriekšminētajiem normatīvajiem aktiem neizriet *PTAC* tiesības dot saistošus norādījumus attiecībā uz apdrošināšanas atlīdzības izmaksu, ņemot vērā, ka šāda rakstura strīdu izskatīšana ietilpst tiesas kompetencē.

11. Vienlaicīgi *PTAC* norāda, ka Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments 2007.gada 19.aprīļa spriedumā lietā Nr. SKA - 141/2007 ir norādījis, ka, lai arī gadījumos, kad pieteicējs ir atzīstams par patērētāju, *PTAC* kompetencē neietilpst jebkuru strīdu risināšana sakarā ar noslēgto pakalpojumu līgumu (proti, šajā ziņā *PTAC* nevar aizvietot vispārējās jurisdikcijas tiesu), bet gan patērētāja kā īpaši aizsargājamas līguma puses aizsardzība atbilstoši *PTAL* ietvertajam speciālajam regulējumam.

12. *PTAC* informē, ka saskaņā ar *Civilprocesa likuma* 1.pantu *Patērētājam* ir tiesības uz savu aizskarto, vai apstrīdēto civilo tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu aizsardzību tiesā. Tiesai pakļautās lietas izskata rajona (pilsētas tiesa), izņemot tās lietas, kuras saskaņā ar likumu izskata apgabaltiesa. Līdz ar to *PTAC* savas kompetences ietvaros jautājumu par atlīdzības izmaksu pēc būtības nav izskatījis.

13. Ņemot vērā iepriekšminēto, *PTAC* saskaņā *PTAL* 3.pantu, 6.panta trešo daļu 25.panta ceturtās daļas 4. un 6.punktu, astotās daļas 1.punktu, desmito daļu, 30.pantu, *Civillikuma* 1587.pantu, 1645.pantu, likuma „*Par apdrošināšanas līgumu*” 1.panta 5. un 12.punktu, 21.panta otro daļu, 24.panta otrās daļas 4.punktu noraida *Iesniegumā* izteikto lūgumu **izdot AS „Parekss apdrošināšanas kompānija” saistošu administratīvo aktu par darbību veikšanu attiecībā uz *Patērētāja* prasību, proti-atzīt par netaisnīgiem un spēcā neesošiem *Noteikumu* 4.1.7. un 11.13.punktus.**

Ņemot vērā iepriekš minēto un pamatojoties uz *PTAL* 3.pantu, 6.panta trešo daļu 25.panta ceturtās daļas 4. un 6.punktu, astotās daļas 1.punktu, desmito daļu, 30.pantu, *Civillikuma* 1587.pantu, 1645.pantu, likuma „*Par apdrošināšanas līgumu*” 1.panta 5. un 12.punktu, 21.panta otro daļu, 24.panta otrās daļas 4.punktu, *PTAC* savas kompetences ietvaros **uzdod AS „Parekss apdrošināšanas kompānija” mēneša laikā no lēmuma spēkā stāšanās dienas:**

1. atbilstoši administratīvajā aktā konstatētajam, grozīt patērētājiem piedāvātos līguma projektos identiska satura neskaidros noteikumus kā *Noteikumu*:

- 4.1.7.punktu, kas nosaka, ka apdrošināšanas atlīdzība netiek izmaksāta par zaudējumiem, kas radušies „*tiesīgā lietotāja, tā ģimenes locekļu, pārstāvju vai darbinieku ļauna nolūka, rupjas neuzmanības vai noziedzīgas darbības vai bezdarbības rezultātā*”;
- 11.13. punktu, kas nosaka, ka „*ja starp apdrošinātāju un apdrošināto nav panākta vienošanās par apdrošināšanas atlīdzības formu, to nosaka apdrošinātājs*”.

2. sniegt informāciju *PTAC* par administratīvā akta izpildi pirms administratīvā akta nolemjošās daļas 1.punktā noteiktā izpildes termiņa beigām atbilstoši *PTAL* 25.panta desmitās daļas noteikumiem (t.sk., iesniedzot arī grozīto līguma projektu).

Saskaņā ar *Administratīvā procesa likuma* 70.panta pirmo daļu, 76.panta pirmo daļu un otro daļu, 79.panta pirmo daļu un *Patērētāju tiesību aizsardzības likuma* 25.panta pirmo daļu šo administratīvo aktu var apstrīdēt Latvijas Republikas Ekonomikas ministrijā viena mēneša laikā kopš tā paziņošanas adresātam, iesniedzot iesniegumu par administratīvā akta apstrīdēšanu *PTAC* (K.Valdemāra ielā 157, Rīgā, LV – 1013).

Direktore

(paraksts)

B.Vītoļņa

(zīmogs)

IZRAKSTS PAREIZS